

ความสัมพันธ์ระหว่างรายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นกับคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียน
กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

Relationship Between Other Comprehensive Income and Earning Quality of Listed
Companies in Property and Construction Industry of The Stock Exchange

อิธิชา อติวรรณพัฒน์* และตุลยา ตูลาติก**

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของรายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นกับคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง โดยใช้รายการคงค้างเป็นตัวแทนของคุณภาพกำไร ตามแบบจำลองของ Bradshaw, Richardson and Sloan (1999) ซึ่งวัดจากรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียนและวัดจากรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ

กลุ่มตัวอย่างคือบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง ที่ดำเนินงานระหว่างปี พ.ศ. 2558 – พ.ศ. 2562 จำนวน 84 บริษัท โดยเก็บข้อมูลจากรายงานทางการเงินของบริษัทในฐานข้อมูลตลาดหลักทรัพย์ออนไลน์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยจะนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) และการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพาแนล (Panel Data Regression Analysis) ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษาพบว่าจากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และวิเคราะห์ความถดถอยแบบพาแนล มีรายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น 1 รายการ คือ รายการส่วนของผลกำไรและขาดทุนที่มีประสิทธิผลจากเครื่องมือป้องกันความเสี่ยงในการป้องกันความเสี่ยงของกระแสเงินสดมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียนและรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ แสดงให้เห็นว่าหากบริษัทมีการจัดทำรายงานทางการเงินโดยเฉพาะในส่วนของการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นได้อย่างถูกต้องจะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความน่าเชื่อถือและความโปร่งใสของบริษัทในการจัดทำรายงานทางการเงิน ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อนักลงทุนในการนำรายงานทางการเงินนี้ไปใช้เพื่อพิจารณาตัดสินใจในการเลือกลงทุนในหลักทรัพย์ได้

Abstract

The purpose of this study aims to examine the relationship between other comprehensive income and earning quality of listed companies in property and construction industry on the stock exchange of Thailand by using accruals as the representative of earning quality which was based on Bradshaw et al. (1999). Earning quality analyzed by working capital accruals and net operation accruals.

The samples of this study were 84 companies listed in property and construction industry group in the Stock Exchange of Thailand from 2015 to 2019. The secondary data were collected through each company's financial statement report on the database of the Stock Exchange of Thailand. Descriptive

* นักศึกษาลัทธิบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำภาควิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

statistics were used to analyze the data collected and inference statistics including correlation analysis and panel data regression analysis at the statistical significance level of 0.05.

The results from correlation analysis and panel data regression analysis revealed that only one other comprehensive income, cash flow hedge, has a positive relation with earning quality analyzed by working capital accruals and net operation accruals. The finding indicated that the company's financial report, especially other comprehensive income, reflects the reliability and transparency of the company's financial reporting. It will be helpful for investors to use the financial report for their consideration in making investment decisions in securities.

บทนำ

คุณภาพกำไร (Earning Quality) เป็นเครื่องมือที่นักลงทุนใช้วัดความน่าเชื่อถือ (Reliability) และความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (Relevance) ของตัวเลขที่แสดงอยู่ในรายงานทางการเงินเพื่อนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนและประเมินมูลค่าของกิจการ จึงทำให้เกิดแนวคิดของการวัดคุณภาพกำไรเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์และเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกิจการ เนื่องจากคุณภาพกำไรนั้นจะแสดงถึงกำไรที่เกิดขึ้นจริง จากการศึกษาของ Schipper and Vincent (2003) พบว่าคุณภาพของรายการคงค้างสามารถสะท้อนถึงคุณภาพกำไรได้ ดังนั้นรายการคงค้างจึงสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินคุณภาพกำไรได้ โดยรายการคงค้างประกอบไปด้วยรายการคงค้างที่ไม่ขึ้นกับดุลยพินิจของผู้บริหาร ซึ่งเกิดจากการดำเนินงานปกติและรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ซึ่งเป็นรายการที่เกิดขึ้นจากการตกแต่งตัวเลขจากการตัดสินใจของผู้บริหารโดยตรง โดยผู้บริหารสามารถใช้รายการนี้ในการตกแต่งกำไรให้กำไรสูงขึ้นหรือเพื่อให้กิจการมีกำไรที่สม่ำเสมอ (วงศ์มณี ชลววรรณ และศิลปพร ศรีจันเพชร, 2563)

จากความสำคัญของคุณภาพกำไรที่แสดงให้เห็นว่าคุณภาพกำไรสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ในหลายด้านทั้งการนำมาใช้เพื่อประเมินความเสี่ยงของหลักทรัพย์และนำมาใช้ในการประเมินความสามารถในการทำกำไรในอนาคตของกิจการ ทำให้นักลงทุนที่ต้องการลงทุนในหลักทรัพย์ทางการเงินเพื่อให้ได้รับผลตอบแทนตามที่คาดหวังสามารถนำคุณภาพกำไรมาใช้เพื่อวิเคราะห์และประกอบการพิจารณาตัดสินใจเลือกลงทุนในหลักทรัพย์ได้ โดย Chan, Chan, Jegadeesh and Lakonishok (2001) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของกำไรจากการวัดรายการคงค้างกับอัตราผลตอบแทนของหุ้นสามัญ พบว่าคุณภาพของกำไรมีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนของหุ้นสามัญและพบว่ากิจการที่ผลกำไรประกอบด้วยรายการคงค้างที่น้อย จะมีผลตอบแทนของหุ้นสามัญที่สูงกว่ากิจการที่ผลกำไรประกอบด้วยรายการคงค้างที่มาก (อัญชลี พิพัฒน์เสริญ และศิลปพร ศรีจันเพชร, 2560) จากการศึกษาดังกล่าวเห็นได้ว่าหากนักลงทุนหรือผู้ซึ่งต้องการลงทุนในหลักทรัพย์ทางการเงินใช้คุณภาพกำไรในการพิจารณาประกอบการตัดสินใจเลือกลงทุน คุณภาพกำไรนั้นจะสามารถสะท้อนไปถึงผลการดำเนินงานของกิจการ อัตราผลตอบแทนและราคาของหลักทรัพย์ได้

อย่างไรก็ตามสำหรับนักลงทุนที่ต้องการลงทุนในหลักทรัพย์ทางการเงินมีความจำเป็นต้องพิจารณารายงานทางการเงินของกิจการที่ต้องการลงทุนอย่างระมัดระวังและรอบคอบ โดยอาจพิจารณาจากปัจจัยพื้นฐานของกิจการและปัจจัยเชิงปริมาณ เช่น ผลการดำเนินงานทางการเงินของกิจการ ซึ่งกิจการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ต้องมีการเผยแพร่ “งบการเงิน” โดยงบการเงินเป็นข้อมูลที่แสดงถึงผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของกิจการ และถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับผู้ซึ่งต้องการเงิน และจากมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 1 ได้มีการปรับปรุงเรื่องการนำเสนองบการเงินโดยบริษัทจำกัด (มหาชน) ต้องรายงานรายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น (Other Comprehensive Income : OCI) ที่จะแยกแสดงรายการรายได้และค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจปกติไว้ในส่วนของกำไรขาดทุนสำหรับงวด

และส่วนที่เป็นกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นซึ่งเป็นส่วนของรายได้และค่าใช้จ่ายที่ไม่ได้ถูกรับรู้ในกำไรขาดทุนสุทธิแต่ส่งผลให้ ส่วนของเจ้าของเปลี่ยนแปลงไป โดยรายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นเป็นรายการที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพกำไร ซึ่งผู้ใช้งบการเงินสามารถ นำไปใช้วิเคราะห์และประกอบการพิจารณาตัดสินใจเลือกลงทุนในหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มอสังหาริมทรัพย์ และก่อสร้าง

สำหรับการศึกษานี้ได้เลือกศึกษาข้อมูลทางการเงินของกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง เนื่องจาก เป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจในประเทศไทยและเป็นอุตสาหกรรมที่มีเงินลงทุนและมีการแข่งขัน สูง นอกจากนี้ยังมีความเกี่ยวข้องกับการจ้างแรงงานในการก่อสร้าง ซึ่งหากอุตสาหกรรมนี้ได้รับผลกระทบจากปัจจัยต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาวะเศรษฐกิจ ความเชื่อมั่นของผู้บริโภคที่ปรับตัวลดลงและสถานการณ์ทางการเมืองที่มีความรุนแรง ก็อาจส่งผลกระทบต่ออัตราการว่างงานของแรงงานก่อสร้างและส่งผลกระทบต่อธุรกิจอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้อง โดยในช่วงปี พ.ศ.2552-2561 มูลค่าการลงทุนก่อสร้างมีสัดส่วนเฉลี่ย 8.1% ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) และมีแนวโน้มที่จะ เติบโตขึ้นอีกเนื่องจากผลของการเร่งลงทุนโครงการขนาดใหญ่ของภาครัฐและการลงทุนก่อสร้างภาคเอกชนที่คาดว่าจะเติบโต ต่อเนื่องตามความเชื่อมั่นที่เพิ่มขึ้น (Krungsri Research, 2562) ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าธุรกิจอสังหาริมทรัพย์และ ก่อสร้างเป็นที่จับตาของนักลงทุนในการตัดสินใจที่จะลงทุนในธุรกิจ การศึกษารั้จึงเลือกศึกษาบริษัทหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย ในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง เนื่องจากในกลุ่มอุตสาหกรรมนี้มีรายการสินทรัพย์อย่าง ที่ดินและอาคาร ที่อาจมีผลกระทบจากการนำเสนองบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นที่จะต้องมีการตีราคาสินทรัพย์ถาวร นอกจากนี้ยังมีการวัดมูลค่าเงินลงทุนเผื่อขาย และการวัดมูลค่าใหม่ของโครงการผลประโยชน์ที่กำหนดไว้ ซึ่งหากผู้ใช้นำงบกำไรขาดทุนมาใช้ในการตัดสินใจทางธุรกิจตามการนำเสนองบการเงินแบบใหม่จะทำให้เป็นประโยชน์มากขึ้น เพราะบางครั้งอาจมีการตกแต่งบัญชีผ่านกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น เช่น การหลีกเลี่ยงการวัดมูลค่ายุติธรรมของหลักทรัพย์ เผื่อขายเนื่องจากมูลค่ายุติธรรมลดลง ทำให้เกิดผลขาดทุนที่จะแสดงถึงคุณภาพกำไรที่ลดลงไปด้วย

วัตถุประสงค์งานวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของรายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นกับคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนกลุ่ม อุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

แนวคิดและทฤษฎี

1. แนวคิดกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 1 เรื่อง การนำเสนองบการเงิน (ฉบับปรับปรุง 2558) ได้มีการแบ่งกลุ่มการนำเสนองบ รายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นหรือมีการจัดกลุ่มการนำเสนองบรายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มรายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นที่สามารถจัดประเภทใหม่ในกำไรขาดทุนได้ และกลุ่มรายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น ที่ไม่สามารถจัดประเภทใหม่ในกำไรขาดทุนได้

กลุ่มรายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นที่สามารถจัดประเภทใหม่ในกำไรขาดทุนได้ประกอบด้วย

1. ผลกำไรและขาดทุนจากการเปลี่ยนแปลงค่างบการเงินของการดำเนินงานในต่างประเทศ
2. ผลของกำไรและขาดทุนจากการวัดมูลค่าเงินลงทุนเผื่อขาย
3. ส่วนของผลกำไรและขาดทุนที่มีประสิทธิผลจากเครื่องมือป้องกันความเสี่ยงในการป้องกัน ความเสี่ยงในกระแสเงินสด

กลุ่มรายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น (OCI) ที่ไม่สามารถจัดประเภทใหม่ในกำไรขาดทุนได้ประกอบด้วย

1. การเปลี่ยนแปลงในส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์
2. การวัดมูลค่าใหม่ของโครงการผลประโยชน์ที่กำหนดไว้

2. แนวคิดคุณภาพกำไร

คุณภาพกำไร (Earnings Quality) เป็นอีกหนึ่งเครื่องมือที่ผู้ใช้งบการเงินใช้ในการชี้วัดความน่าเชื่อถือ (Reliability) และความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (Relevance) ของตัวเลขที่แสดงอยู่ในรายงานทางการเงิน เนื่องจากรายงานทางการเงินของแต่ละกิจการถูกจัดทำขึ้นตามดุลยพินิจและเจตนาของผู้บริหารที่ต้องการบริหารกำไรไปในทิศทางที่ตนต้องการ ผ่านอำนาจของผู้บริหารในการบริหารกำไร (Earnings Management) ซึ่งหากผู้บริหารมีการตกแต่งกำไรก็จะส่งผลให้กำไรของกิจการมีคุณภาพที่ลดลง The Financial Accounting Standards Board (FASB) (วรศักดิ์ ทุมมานนท์, 2543) ได้ให้ความหมายของคุณภาพกำไรไว้ว่า คุณภาพกำไรคือกำไรที่แท้จริง (Real Earning) ที่เกิดจากการดำเนินงานปกติของกิจการและสามารถกลับเปลี่ยนมาเป็นเงินสดที่เพียงพอต่อการเปลี่ยนแทนสินทรัพย์ที่เสื่อมค่าได้ รวมถึงเป็นกำไรที่เกิดขึ้นจากรายการที่เกิดเป็นประจำ รวมถึงกิจกรรมที่มีนัยสำคัญที่ก่อให้เกิดกำไรนั้นได้ดำเนินการเสร็จสิ้น ทั้งนี้กำไรขาดทุนทางบัญชีควรจะมีความใกล้เคียงกับกระแสเงินสดจากการดำเนินงานเพราะเป็นกำไรที่ปราศจากรายการค้ำของผู้บริหาร หรือกล่าวได้ว่าคุณภาพกำไรหมายถึงกำไรที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจหลักของกิจการ ดังนั้นกิจการที่แสดงกำไรเพิ่มขึ้นอันเนื่องมาจากรายได้หลักเพิ่มขึ้นหรือต้นทุนขายสินค้าที่ลดลงจะพิจารณากำไรนั้นว่าเป็นกำไรที่มีคุณภาพ แต่หากกำไรของกิจการใดที่เพิ่มขึ้นอันเนื่องมาจากปัจจัยอื่น ๆ ที่ไม่ใช่กิจกรรมหลักของธุรกิจ กำไรเหล่านั้นจะถูกพิจารณาว่าเป็นกำไรที่ไม่มีคุณภาพ โดย Schipper and Vincent (2003) ได้ระบุว่า คุณภาพของรายการค้ำสามารถสะท้อนถึงคุณภาพกำไรได้ ดังนั้นรายการค้ำจึงสามารถนำมาใช้เป็นตัวแทนที่ดีในการประเมินคุณภาพกำไร โดยรายการค้ำประกอบไปด้วยรายการค้ำที่ไม่ขึ้นกับดุลยพินิจของผู้บริหาร (Non-Discretionary Accruals) ซึ่งเกิดจากการดำเนินงานปกติและรายการค้ำที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary Accruals) ซึ่งเป็นรายการที่เกิดขึ้นจากการตกแต่งตัวเลขจากการตัดสินใจของผู้บริหารโดยตรง โดยผู้บริหารสามารถใช้รายการนี้ในการตกแต่งกำไรให้กำไรสูงขึ้นหรือมีความสม่ำเสมอ

3. แนวคิดเกี่ยวกับตัววัดคุณภาพกำไร

Bradshaw et al. (1999) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพกำไรและความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงิน โดยตรวจสอบว่านักวิเคราะห์และผู้สอบบัญชีมีการแสดงและสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับกำไรที่มีคุณภาพต่ำไปยังนักลงทุนหรือไม่ โดยทำการวัดคุณภาพกำไรจากเทคนิคการค้ำที่พัฒนาเพิ่มเติมจากงานวิจัยในอดีตของ Sloan (1996) โดยแบ่งออกเป็น 2 วิธี ดังนี้

1. รายการค้ำจากเงินทุนหมุนเวียน (Working Capital Accruals) = (การเพิ่มขึ้นในบัญชีลูกหนี้ + การเพิ่มขึ้นของสินค้าคงเหลือ + การเพิ่มขึ้นในสินทรัพย์หมุนเวียนอื่น ๆ + การลดลงในบัญชีเจ้าหนี้และค้างจ่าย + การลดลงในภาษีค้างจ่าย + การลดลงในหนี้สินหมุนเวียนอื่น ๆ) / สินทรัพย์รวมถัวเฉลี่ย

2. รายการค้ำจากการดำเนินงานสุทธิ (Total Net Operating Accruals) = (กำไรสุทธิ - กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน) / สินทรัพย์รวมถัวเฉลี่ย

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตการศึกษา

เนื้อหาในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบไปด้วย ข้อมูลรายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จจ่อจากรายงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2558 – พ.ศ. 2562

2. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ บริษัทจดทะเบียนในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ดำเนินงาน ในช่วงปี พ.ศ. 2558 – พ.ศ. 2562 โดยมีการศึกษาบริษัทภายในอุตสาหกรรมตามหมวดที่หลักทรัพย์ได้มีการแบ่งไว้ ได้แก่ หมวดวัสดุก่อสร้าง จำนวน 16 บริษัท หมวดบริการรับเหมาก่อสร้าง จำนวน 21 บริษัท และหมวดพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ จำนวน 47 บริษัท โดยยกเว้นหมวดกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์และกองทรัสต์เพื่อการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ บริษัทจดทะเบียนที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วน บริษัทจดทะเบียนที่เข้าข่ายอาจถูกเพิกถอน และบริษัทจดทะเบียนที่อยู่ระหว่างการฟื้นฟูการดำเนินงาน ดังนั้นจะเหลือกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 84 บริษัท รวมเป็นข้อมูลทั้งหมด 420 ชุดข้อมูล

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จาก SETSMART ซึ่งเป็นฐานข้อมูลที่เก็บรวบรวมข้อมูลของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ระหว่างปี พ.ศ. 2558 - พ.ศ. 2562 รวม 5 ปี

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้จะนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และสถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistics) ที่ประกอบไปด้วยการวิเคราะห์ 2 ส่วน ได้แก่ การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) และการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ (Panel Data Regression Analysis)

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ Panel Data Regression

	คุณภาพกำไร	
	แบบจำลองที่ 1 WCA	แบบจำลองที่ 2 NOA
ตัวแปรอิสระ		
1. ผลกำไรและขาดทุนจากการแปลงค่างบการเงินของการดำเนินงานในต่างประเทศ	0.953	0.656
2. ผลกำไรและขาดทุนจากการวัดมูลค่าเงินลงทุนเพื่อขาย	0.723	0.633
3. ส่วนของผลกำไรและขาดทุนที่มีประสิทธิผลจากเครื่องมือป้องกันความเสี่ยงในการป้องกันความเสี่ยงในกระแสเงินสด	0.003*	0.013*
4. การเปลี่ยนแปลงในส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์	0.817	0.498
5. การวัดมูลค่าใหม่ของโครงการผลประโยชน์ที่กำหนดไว้	0.824	0.577
ตัวแปรควบคุม		
1. ขนาดของกิจการ	0.423	0.001

2. อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาด	0.803	0.219
3. อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	0.307	0.133

* หมายถึง ค่าสหสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หรือที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

1. ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างรายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นกับคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียน กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2558 - พ.ศ. 2562 โดยข้อมูลที่รวบรวมได้จะนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ยของข้อมูล (Mean) ค่าสูงสุดของข้อมูล (Maximum) ค่าต่ำสุดของข้อมูล (Minimum) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inference Statics) ประกอบไปด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) และการวิเคราะห์ข้อมูลความถดถอยแบบพาแนล (Panel Data Regression Analysis)

สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย ตัวแปรตาม คือ คุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียนและคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ ตัวแปรอิสระ คือ รายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นทั้ง 5 รายการ ได้แก่ (1) การเปลี่ยนแปลงในส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์ (2) การวัดมูลค่าใหม่ของโครงการผลประโยชน์ที่กำหนดไว้ (3) ผลกำไรและขาดทุนจากการแปลงค่างบการเงินจากการดำเนินงานในต่างประเทศ (4) ผลกำไรและขาดทุนจากการวัดมูลค่าเงินลงทุนเมื่อขาย (5) ส่วนของผลกำไรและขาดทุนที่มีประสิทธิภาพจากเครื่องมือป้องกันความเสี่ยงในการป้องกันความเสี่ยงของกระแสเงินสด และตัวแปรควบคุม คือ ขนาดของกิจการ อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาด และอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นกับคุณภาพกำไร โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) ระหว่างแต่ละตัวแปร พบว่ารายการส่วนของผู้ถือหุ้นที่มีประสิทธิภาพจากเครื่องมือป้องกันความเสี่ยงในการป้องกันความเสี่ยงของกระแสเงินสดมีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียนและรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ

สำหรับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นกับคุณภาพกำไร โดยการวิเคราะห์การถดถอยแบบพาแนล (Panel Data Regression Analysis) พบว่ารายการส่วนของผู้ถือหุ้นที่มีประสิทธิภาพจากเครื่องมือป้องกันความเสี่ยงในการป้องกันความเสี่ยงของกระแสเงินสดมีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไรที่วัดจากรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียนและรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ เช่นเดียวกับการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ารายการส่วนของผู้ถือหุ้นที่มีประสิทธิภาพจากเครื่องมือป้องกันความเสี่ยงในการป้องกันความเสี่ยงของกระแสเงินสดสามารถอธิบายถึงคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างได้ นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่าหากบริษัทมีการจัดทำรายงานทางการเงินโดยเฉพาะในส่วนจากรายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นได้อย่างถูกต้องจะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความน่าเชื่อถือและความโปร่งใสของบริษัทในการจัดทำรายงานทางการเงิน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อนักลงทุนในการนำรายงานทางการเงินนี้ไปใช้เพื่อพิจารณาเพื่อตัดสินใจในการเลือกลงทุนในหลักทรัพย์ได้

2. การอภิปรายผลการศึกษา

คุณภาพกำไรที่คำนวณจากรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียนและรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ มีความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับรายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น ได้แก่ รายการส่วนของผู้ถือหุ้นที่มีประสิทธิภาพจากเครื่องมือป้องกันความเสี่ยงในการป้องกันความเสี่ยงของกระแสเงินสด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสามารถกล่าวได้ว่าส่วนของผู้ถือหุ้นที่มีประสิทธิภาพจากเครื่องมือป้องกันความเสี่ยงในการป้องกันความเสี่ยง

เสี่ยงของกระแสเงินสดเป็นรายการที่สามารถอธิบายถึงรายการคงค้างและคุณภาพกำไร เนื่องจากรายการคงค้างสามารถสะท้อนถึงคุณภาพกำไรได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีของ Bradshaw et al. (1999) และทฤษฎีของ Sloan (1996) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของหลักเกณฑ์คงค้างว่าส่งผลถึงคุณภาพกำไรโดยพิจารณาถึงกำไรสุทธิทางการบัญชีตามเกณฑ์คงค้าง และพบว่าองค์ประกอบรายการคงค้างเป็นจำนวนเงินคงค้างที่สามารถแปลงกำไรเป็นเงินสดได้อย่างน่าเชื่อถือและเพียงพอ เป็นตัวบ่งชี้ถึงกำไรสุทธิซึ่งเป็นกำไรที่ได้มาจากการบันทึกบัญชีตามเกณฑ์คงค้าง (Accrual Basis) ซึ่งองค์ประกอบรายการคงค้างเป็นตัวเปรียบเทียบกับกำไรสุทธิในงบกำไรขาดทุน ถ้าองค์ประกอบรายการคงค้างมีค่าออกมาน้อยเท่าใดแสดงว่ากำไรสุทธินั้นสามารถสะท้อนถึงผลกำไรที่กลับมาในรูปของกระแสเงินสด และกล่าวได้ว่ากำไรของกิจการนั้นเป็นกำไรที่มีคุณภาพสูง นั่นคือหากส่วนของผลกำไรและขาดทุนที่มีประสิทธิภาพจากเครื่องมือป้องกันความเสี่ยงในการป้องกันความเสี่ยงของกระแสเงินสดมีค่าเพิ่มขึ้นแสดงว่ามีคุณภาพกำไรเพิ่มขึ้น ในทางกลับกันหากส่วนของผลกำไรและขาดทุนที่มีประสิทธิภาพจากเครื่องมือป้องกันความเสี่ยงในการป้องกันความเสี่ยงของกระแสเงินสดมีค่าลดลง คุณภาพกำไรก็จะลดลงตามไปด้วย

นอกจากนี้ในการศึกษาที่พบว่ารายการส่วนของผลกำไรและขาดทุนที่มีประสิทธิภาพจากเครื่องมือป้องกันความเสี่ยงในการป้องกันความเสี่ยงของกระแสเงินสด มีความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับคุณภาพกำไรที่คำนวณจากรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียนและรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้และยังเป็นไปตามการศึกษาของ Chan et al. (2001) ที่ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของกำไรจากการวัดรายการคงค้างกับอัตราผลตอบแทนของหุ้นสามัญ แล้วพบว่าคุณภาพของกำไรมีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนของหุ้นสามัญและพบว่ากิจการที่ผลกำไรประกอบด้วยรายการคงค้างที่น้อย จะมีผลตอบแทนของหุ้นสามัญที่สูงกว่ากิจการที่ผลกำไรประกอบด้วยรายการคงค้างที่มาก จึงสามารถกล่าวได้ว่าหากนักลงทุนมีการลงทุนในกิจการที่มีคุณภาพกำไรก็จะทำให้นักลงทุนได้รับผลตอบแทนของหุ้นสามัญสูงกว่ากิจการที่มีคุณภาพกำไรต่ำ

ตัวแปรควบคุมที่มีความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับรายการผลกำไรและขาดทุนจากการวัดมูลค่าเงินลงทุนเพื่อขาย คืออัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาด ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 หรือที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตของ ดวงพร ธาดากุล (2557) ที่ทำการศึกษาโดยวัดคุณภาพกำไรจากความสามารถในการอธิบายอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนและราคาหุ้น ซึ่งพบว่าอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดมีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพกำไรที่คำนวณจากมูลค่าตลาด แต่มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกัน

ขนาดของกิจการ มีความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับคุณภาพกำไรจากรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 หรือที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.1810 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตของ ณัฐวุฒิ ทรัพย์สมบัติ (2561) ที่ทำการศึกษาเรื่องกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวมแสดงคุณภาพกำไรได้ดีกว่ากำไรขาดทุนสุทธิจริงหรือไม่ และพบว่า ตัวแปรควบคุมทางด้านขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับคุณภาพกำไรที่วัดผลด้วยอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนและราคาหุ้น กล่าวคือบริษัทขนาดใหญ่มีราคาหุ้นสูงกว่าบริษัทขนาดเล็ก เนื่องจากบริษัทขนาดใหญ่มักเป็นบริษัทที่มีความมั่นคงทางการเงิน จึงเป็นที่สนใจของนักลงทุน

3. ข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าการวิเคราะห์คุณภาพกำไรโดยการคำนวณรายการคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียนและวิธีรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ สามารถใช้วิเคราะห์คุณภาพกำไรได้ เนื่องจากองค์ประกอบของรายการคงค้างสามารถสะท้อนไปถึงคุณภาพกำไรของกิจการ แต่ทั้งนี้การวิเคราะห์คุณภาพกำไรด้วยวิธีการดังกล่าวยังเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ผู้ใช้งบการเงินหรือนักลงทุนสามารถใช้เพื่อวิเคราะห์และประเมินงบการเงินเท่านั้น นักลงทุนและผู้ใช้งบการเงิน

ยังต้องพิจารณาองค์ประกอบในด้านอื่น ๆ ด้วย เช่น สภาพอุตสาหกรรม การแข่งขันของตลาด ซึ่งหากมีการวิเคราะห์กิจการที่ต้องการเข้าไปลงทุนในรอบด้านจะทำให้การตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์มีความแม่นยำและถูกต้องมากยิ่งขึ้น

2. ผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่ารายการส่วนของผลกำไรและขาดทุนที่มีประสิทธิผลจากเครื่องมือป้องกันความเสี่ยงในการป้องกันความเสี่ยงของกระแสเงินสดที่เป็นหนึ่งในองค์ประกอบของรายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นมีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไรที่พิจารณาถึงกำไรสุทธิทางการบัญชีตามเกณฑ์คงค้างทั้งการวัดจากรายการคงค้างเงินทุนหมุนเวียนและการวัดรายการคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ ดังนั้นการใช้งบการเงินและตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ควรให้ความสำคัญกับของรายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นด้วย และจากการศึกษาที่พบว่ารายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นมีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไร ยังสามารถสะท้อนไปยังราคาหุ้นหรืออัตราผลตอบแทนจากหุ้นสามัญได้ ดังนั้นสำหรับผู้ใช้งบการเงินและนักลงทุนที่ต้องการลงทุนในหลักทรัพย์ทางการเงินก็สามารถนำข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ไปใช้เพื่อประกอบการตัดสินใจลงทุนได้ด้วยการวิเคราะห์คุณภาพกำไรของบริษัทย่อยเบื้องต้นเพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์งบการเงินและตัดสินใจลงทุน

3. การศึกษาในครั้งนี้ได้ทำการศึกษาโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลเพียงอุตสาหกรรมเดียวคืออุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง เป็นระยะเวลา 5 ปี คือ ระหว่างปี พ.ศ. 2558 - พ.ศ. 2562 ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปอาจเพิ่มการศึกษาในอุตสาหกรรมอื่น ๆ ร่วมด้วย เพื่อจะได้สามารถนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกันได้ หรืออาจมีการเก็บข้อมูลโดยขยายระยะเวลาให้มากกว่า 5 ปี เพื่อจะได้เห็นข้อมูลและแนวโน้มของกิจการมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ในการศึกษาครั้งนี้ยังทำการศึกษาคคุณภาพกำไรโดยใช้เกณฑ์คงค้างเป็นตัวสะท้อนถึงคุณภาพกำไรเพียงหลักเกณฑ์เดียว ดังนั้นในการศึกษาครั้งถัดไปอาจทำการศึกษาโดยใช้หลักเกณฑ์อื่น ๆ ในการวัดคุณภาพกำไรร่วมด้วย

บรรณานุกรม

- ณัฐวุฒิ ทรัพย์สมบัติ. (2561). กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวมแสดงคุณภาพกำไรได้ดีกว่ากำไรขาดทุนสุทธิ จริงหรือไม่. *วารสารการจัดการสมัยใหม่*, 16(2), 199-212.
- ดวงพร ธดากุล. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างกำไรขาดทุนสุทธิและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวมกับคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (การค้นคว้าอิสระ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- วิจัยกรุงศรี. (2562). แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรม ปี 2562-2564 ธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง. วันที่ค้นข้อมูล 25 ธันวาคม 2563. <https://www.krungsri.com/th/research/industry/industry-outlook/Construction-Construction-Materials/Construction-Contractors/>
- วงศ์มณี ชลววรรณ และศิลปพร ศรีจันทพร. (2563). ผลกระทบจากการปรับใช้มาตรฐานรายงานทางการเงินฉบับที่ 15 เรื่อง รายได้จากสัญญาที่ทำกับลูกค้าที่มีต่อคุณภาพกำไร. *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 16(51), 5-22.
- วรศักดิ์ ทูมมานนท์. (2543). *คุณรู้จัก Creative accounting คุณภาพกำไรแล้วหรือยัง ?*. กรุงเทพฯ : ไอโอเน็ค อินเทอร์เน็ต รีซอสเซส
- อัญชลี พิพัฒน์เสรี และศิลปพร ศรีจันทพร. (2560). การตอบสนองของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกับธรรมาภิบาลคุณภาพกำไรและผู้สอบบัญชี. *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 13(40), 22-31.
- Bradshaw, M. T., Richardson, A. S., & Sloan, R. G. (1999). *Earning Quality and Financial Reporting Credibility: An Empirical Investigation*. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.170558>

Chan, K., Chan, L. K., Jegadeesh, N., & Lakonishok, J. (2001). *Earnings quality and stock returns*. National bureau of economic research. Retrieved from https://www.nber.org/system/files/working_papers/w8308/w8308.pdf

Schipper, K. & Vincent, L. (2003). Earnings Quality. *Accounting Horizons* , 17, 97-110.

Sloan, R. G. (1996). Do stock prices fully reflect information in Accruals and Cash Flows about Future earning?. *The Account Review*, 6(2), 161-175.